

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/367/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5617203728
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 06. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2018:5617203728.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci žalobcu L. D., nar. X.X.XXXX, bytom Y. XX, právne zastúpeného AK-KRUPA s.r.o., so sídlom Nové Mesto nad Váhom, Hurbanova 1, proti žalovanému Endepro, s.r.o. v likvidácii, so sídlom Bratislava, Mlynské Nivy 49, IČO: 35 805 731, právne zastúpenému De minimis, spol. s r.o., so sídlom Bratislava, Lovinského 22, o zaplatenie 354,23 eur s príslušenstvom, na základe odvolania žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš, č. k. 4Csp/72/2017-136 zo dňa 22. augusta 2017 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Žalovaný **m á** voči žalobcovi **n á r o k** na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd žalobu (v celom rozsahu) zamietol. Mal za preukázané, že záväzkový vzťah medzi stranami je vzťahom spotrebiteľským, ktorého právny režim upravuje zákon č. 129/2010 Z.z. Vzhľadom na to, že dodávateľ uplatnil nekalú obchodnú praktiku (ďalší poplatok definovaný „nadväzujúcou“ dohodou o zabezpečení splátok úveru nebol zahrnutý do RPMN) konštatoval, že dotknutý úver je nutné v zmysle § 11 označeného zákona považovať za bezúročný a bez poplatkov. Žalobca tak nad rámec poskytnutého úveru uhradil žalovanému sumu 354,23 eur.

2. Okresný súd však akceptoval námietku premĺčania vznesenú žalovaným. V otázke začiatku plynutia subjektívnej premĺčacej lehoty na uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia vychádzal z teórie skutočného plnenia. Nadväzne vyslovil, že subjektívna lehota „mohla začať plynúť“ odo dňa, kedy žalobca zaplatil jednotlivé plnenia v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere nad rámec toho, čo bol povinný plniť. Z daného dôvodu sa oprávnený (žalobca) dozvedel, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil vtedy, keď získal z hľadiska skutkového objektívne vedomosti umožňujúce iniciovať súdne konanie. Z prehľadu platieb vykonaných žalobcom bolo pritom preukázané, že posledné platby (v rozsahu) 482,23 eur zaplatil dňa 5.9.2014, resp. 15.9.2014. Nakoľko žalobca žalobu podal na súd až dňa 12.4.2017, urobil tak po uplynutí subjektívnej (dvojiročnej) premĺčacej lehoty, a teda jeho nárok je premĺčaný.

3. O trovách konania rozhodol okresný súd tak, že v spore úspešnému žalovanému priznal ich náhradu v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP).

4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, ktorý sa alternatívne domáhal jeho zmeny tak, že žalobe bude vyhovené, alebo jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Tvrdil, že začiatok plynutia subjektívnej premĺčacej lehoty je naviazaný na vznik jednoznačnej vedomosti oprávnenej strany o tom, že sa na jej úkor niekto bezdôvodne obohatil. V súdenom prípade ide o moment, kedy právny zástupca žalobcu posúdil súvisiace podklady, prevzal jeho právne zastúpenie

a informoval ho, že žalovaný sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil (v danej spojitosti dával do pozornosti rozhodnutia iných odvolacích súdov). Rozhodujúcim je tak dátum podpisu plnomocenstva, ktorým žalobca splnomocnil svojho právneho zástupcu na zastupovanie v súdnej veci. Následne je - podľa odvolateľa - zrejme, že svoj nárok uplatnil v priebehu plynutia premičacej doby. Subjektívna lehota by mu v prípade nepodania žaloby uplynula až uplynutím 3-ročnej objektívnej premičacej lehoty (dňa 5.9.2017, resp. 15.9.2017); žalobca však podal žalobu dňa 12.4.2017.

5. Odvolateľ poukazoval na limity pri nazeraní na princíp „neznalosť zákona neospravedlňuje“ v spotrebiteľských právnych vzťahoch. Na rozdiel od dodávateľa, voči ktorému je rešpektovanie uvedeného princípu potrebné vyžadovať v najvyššej možnej miere, voči spotrebiteľovi bude jeho uplatnenie prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu (bližšie Najvyšší súd SR sp. zn. 6 M Cdo 9/2012). Hoci žalobca uviedol, že konštrukcia bezdôvodného obohatenia je celkom jednoduchá a výslovne vyplýva priamo z právnych predpisov, súčasne argumentoval pravidlom výkladu ustanovení právnej úpravy týkajúcej sa spotrebiteľa - v prípade pochybností - v jeho prospech. Pokiaľ mal okresný súd pochybnosti o začiatku plynutia subjektívnej premičacej lehoty, mal postupovať v súlade s daným pravidlom. Odôvodnenie napadnutého rozsudku odkazom „na minimálne tri roky celospoločensky prezentovanú zvýšenú spotrebiteľskú ochranu“ považoval odvolateľ za odporujúcu zákonu, skutkovému stavu i nálezmu Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 413/2013 zo dňa 3.9.2013.

6. Záverom žalobca namietal aj nelogickosť argumentácie okresného súdu. Pokiaľ by si bol žalobca vedomý skutočnosti, že zmluva o spotrebiteľskom úvere je bezúročná a bez poplatkov a ďalšie plnenie na jej základe zakladá bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného/banky (správne nebankového subjektu - pozn. odvolacieho súdu) už v auguste 2014, bolo by v rozpore „s akoukoľvek racionalitou“ platenie ďalších splátok žalobcom na účet žalovaného; „konkrétne tak vysokej splátky, akú vykonal dňa 27.3.2015 vo výške 2.089 eur“.

7. Žalovaný žiadal napadnutý rozsudok potvrdiť. Uviedol, že pre začiatok plynutia subjektívnej premičacej doby sú rozhodujúce skutkové vedomosti dotknutej osoby (žalobcu), ktorými v danom prípade boli kontraktálny proces, písomné zmluvy a jednotlivé plnenia. Práve na nich postavil žalobca svoju žalobu; všetko ostatné z jeho strany je len právnym posúdením takéhoto skutkového stavu. Rozhodujúca je teda vedomosť o skutkových okolnostiach, ktoré žalobcovi v čase uzavretia predmetných zmlúv boli dobre známe.

8. Podľa žalovaného právne vedomie právneho zástupcu žalobcu nie je v ničom privilegované oproti právnemu vedomiu (samotného) žalobcu, pretože platí nevyvrátiteľná domnienka znalosti práva. Pokiaľ by sa žalobca rozhodol nebyť v konaní zastúpený, podľa logiky jeho argumentácie by mu nikdy nezačala plynúť subjektívna premičacia lehota. Takýto výklad označil žalovaný - pre jeho absurdné dôsledky - za „absolútne vylúčený“. S odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 67/2011 (čiastočne v spojení aj s rozhodnutím Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 413/2013) konštatoval, že okamih, kedy sa oprávnený dozvedel, ako možno jeho nárok právne kvalifikovať, nie je pri posudzovaní momentu začatia plynutia subjektívnej premičacej doby vôbec relevantný. Nadväzne žalovaný (pomerne rozsiahlo) citoval z rozhodnutí všeobecných (prvoinštančných) súdov, ktoré potvrdzovali jeho právnu argumentáciu.

9. Žalobca už na vyjadrenie protistrany k (jeho) odvolaniu nereagoval.

10. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov vymedzených v odvolaní (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP) rozsudok okresného súdu potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

11. Krajský súd sa stotožnil s určujúcim východiskom okresného súdu, ktorým v otázke začiatku plynutia subjektívnej premičacej lehoty je teória skutočného plnenia. V jej zmysle sa oprávnený dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia. To, kedy sa oprávnený dozvedel (dospel k záveru), ako nárok, vyplývajúci z jednoznačne mu známych skutkových okolností, možno právne kvalifikovať, nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premičacej doby vôbec relevantné. V danom smere žalovaný náležite poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1 Cdo 67/2011; publikovaný v časopise Zo súdnej praxe pod č. 22/2013. Hoci judikatúra zahraničných (vnútrozemských) súdov netvorí ustálenú súdnu prax v zmysle čl. 2 ods. 2 CSP, vzhľadom na zhodnosť právnej úpravy je prípustné podporne poukázať i na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 3433/2008 a 21

Cdo 3434/2008, v zmysle ktorého ustanovenie § 107 ods. 1 Obč. zák. nemá pod pojmom „vedomosť“ na mysli znalosť právnej kvalifikácie, ale iba znalosť skutkových okolností, z ktorých možno vyvodíť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie.

12. V súdnom prípade bolo nesporné, že žalobca (už nad rámec toho, čo bol povinný v dôsledku bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru plniť podľa zmluvy o spotrebiteľskom úvere) žalovanému zaplatil dňa 5.9.2014 sumu 470 eur (tu sčasti) a 15.9.2014 sumu 12,23 eur. Na základe vyššie uvedených úvah týmito plneniami nadobudol vedomosť o všetkých relevantných skutočnostiach; t.j. o tom, že plnil už bez právneho dôvodu (že došlo k bezdôvodnému obohateniu) a komu plnil (kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil). Nie je pritom podstatné, že si subjektívne zrejme neuvedomoval (právne nevyhodnotil), že žalovaný na dané plnenie nemá nárok.

13. Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty nemožno spájať s akýmsi (bližšie ani konkrétnymi merateľnými ukazovateľmi nevymedzeným) uvedením si oprávneného subjektu, že má, resp. mohol by mať, nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Išlo by totiž o absolútne subjektívny prvok, v konečnom dôsledku vedúci k tomu, že subjektívna premlčacia lehota by bola obsolentným právnym inštitútom, čo by výrazne negatívne vplývalo na princíp právnej istoty. Osobitne v prípade 10-ročnej objektívnej premlčacej lehoty, na ktorú súvislosť v rámci argumentácie pred okresným súdom opakovane upozorňoval žalobca. Obdobne nemožno začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty viazať ani na okamih udelenia plnomocenstva dotknutým subjektom advokátovi. Ako primerane poznamenal žalovaný, pokiaľ by sa žalobca rozhodol nebyť v konaní právne zastúpený, podľa logiky jeho argumentácie, by mu subjektívna premlčacia lehota nezačala nikdy plynúť.

14. V súvislosti s argumentáciou žalobcu ohľadne princípu „neznalosť zákona neospravedlňuje“ je nutné prioritne poukázať na to, že bezprostredne v odvolaní uvádza, že „konštrukcia bezdôvodného obohatenia je celkom jednoduchá a výslovne vyplýva priamo z právnych predpisov“. Už len na základe tohto vyjadrenia odvolateľa je veľmi problematickým (doslova) ignorovanie dotknutého princípu vo vzťahu k spotrebiteľovi (teda i jemu samotnému), ktorého prístupu sa fakticky domáha.

15. Pokiaľ poukazoval v danej súvislosti na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 M Cdo 9/2012, krajský súd predovšetkým konštatuje, že vôbec nešpecifikoval, o ospravedlnenie neznalosti ktorých právnych noriem spotrebiteľom by v prejednávanej veci malo ísť. Zároveň každý, hoci i zovšeobecňujúcejší, záver (dovolacieho) súdu je nevyhnutné vnímať v kontexte konkrétnej prejednávanej veci, v ktorej rámci bol vyslovený. V dotknutom prípade išlo o (absolútnu) neplatnosť rozhodcovskej doložky z dôvodu jej neprijateľnosti ako zmluvnej podmienky spotrebiteľskej zmluvy, keď sa dodávateľ (už v postavení oprávneného) v exekučnom konaní domáhal voči spotrebiteľovi vymoženia svojej pohľadávky priznanej mu rozhodcovským súdom, ktorý nemal právomoc vo veci konať. Rozhodcovská doložka bola súčasťou obchodných podmienok a spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť jej obsah, nebola dojednaná individuálne; pričom zároveň neprijateľnosť zmluvnej podmienky spotrebiteľskej zmluvy skúma exekučný súd ex officio.

16. V posudzovanej veci vystupuje spotrebiteľ v procesnom postavení žalobcu uplatňujúceho nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia a (v podstate po celý relevantný čas) mal k dispozícii zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ako i informácie o všetkých skutočnostiach umožňujúcich mu domáhať sa nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Princíp „neznalosť zákona neospravedlňuje“, ako jeden z nosných princípov fungovania právneho štátu (a demokratickej spoločnosti vôbec), je neprijateľné paušálne vylúčiť v spotrebiteľských veciach len preto, že v konkrétnej veci to má pre spotrebiteľa nepriaznivý dopad z hľadiska výsledku v spore.

17. Bezpredmetnou je odvolacia argumentácia žalobcu o potrebe uplatnenia výkladu právneho predpisu zo strany okresného súdu v prospech spotrebiteľa. Jednak okresný súd nemal pochybnosť (v zmysle, že by do úvahy prichádzali dva fakticky rovnocenné výklady aplikovanej právnej normy) o určení začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby, a jednak pravidlo „v pochybnostiach v prospech spotrebiteľa“ sa uplatňuje pri interpretácii spotrebiteľských zmlúv (§ 54 ods. 2 Obč. zák.), a nie súvisiacich právnych predpisov.

18. Námietky žalobcu o neakceptovateľnosti odôvodnenia napadnutého rozsudku odkazom „na minimálne tri roky celospoločensky prezentovanú zvýšenú spotrebiteľskú ochranu“, či o platení ďalších splátok žalobcom na účet žalovaného, „konkrétne tak vysokej splátky, akú vykonal dňa 27.3.2015 vo výške 2.089 eur“ predstavujú svojim spôsobom zlyhanie pri formulovaní odvolacích dôvodov. Predmetný

záver okresným súd vyslovený vôbec nebol a údaj o dni aj o výške tvrdenej platby žalobcu v prospech žalovaného sa evidentne týka inej, než súdnej, veci.

19. Nakoľko odvolacie námietky vymedzené žalobcom, ktorými je odvolací súd viazaný, neboli dôvodné a odvolací súd nezistil ani nedostatky v postupe okresného súdu, na ktoré prihliada z úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP), v meritórnej časti napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny.

20. Žalobca síce odvolaním výslovne napadol aj výrok rozsudku okresného súdu o trovách prvoinštančného konania, ale výlučne v súvislosti s ním tvrdenu nesprávnosťou rozhodnutia vo veci samej (zamietnutím žaloby). Nadväzne, potvrdenie rozhodnutia v meritórnej časti zakladá vecnú správnosť (i pre viazanosť odvolacieho súdu konkrétnymi odvolacími dôvodmi - § 380 ods. 1 CSP) aj od neho závislého výroku o nároku na náhradu trov konania. Len na okraj krajský súd dopĺňa, že okresný súd náležite aplikoval zásadu úspechu v spore.

21. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP. Odvolateľ - žalobca nebol v tomto štádiu konania (vôbec) úspešný, preto má žalovaný voči nemu nárok na náhradu trov odvolacieho konania v (plnom) rozsahu - 100%.

22. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie z dôvodov vymedzených v § 420 a § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch vymedzených v § 429 ods. 2 CSP.